

Edsbyn & Alfta
Ovanåkers kommun

TILLGÄNGLIGHETS POLICY

Ovanåkers kommun

Antagen i fullmäktige 2013-11-25, § 92

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	1
INLEDNING	2
BAKGRUND.....	3
SYFTE.....	3
AVGRÄNSNING	3
SAMARBETE	3
HANDIKAPPLAN + ALLERGIPLAN = SANT	3
UTGÅNGSPUNKTER.....	3
GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING.....	4
POLICY ÄR LÄNKEN MELLAN STYRKORT OCH HANDLINGSPLAN	4
SAMMANSTÄLLNING OCH UPPFÖLJNING.....	4
<i>Kommunens samtliga nämnder och bolag ansvarar för att:.....</i>	4
TILLGÄNGLIGHETSPOLICY	5
1. KUNSKAP OCH INFORMATION	5
2. TILLGÄNGLIGHET I DEN FYSISKA MILJÖN.....	6

Arbetsgrupp

Arbetsgruppen som har tagit fram förslaget:

Anna Norén, barn- och utbildningsförvaltningen

Maria Hedström, socialförvaltningen

Maude Nyberg Jonsson, kommunstyrelseförvaltningen

Sofia Wetterholm, samhällsbyggnadsförvaltningen

Sindre Dahlkvist, samhällsbyggnadsförvaltningen

Inledning

Alla människor har rätt till arbete och meningsfull sysselsättning och fritid. Ovanåkers kommun ska ge invånarna service efter deras behov i förhållande till gällande lagstiftning och tillgängliga resurser, möta människor med respekt samt visa kompetens och engagemang.

Vår kommunala verksamhet är av stor betydelse för människors möjligheter att leva ett jämställt och självständigt liv. Alla människor i vårt samhälle ska av er anställda mötas utifrån sina egna förutsättningar. Våra medborgare ska behandlas lika och med respekt för sin ålder, kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionshinder, religion eller könsöverskridande identitet och uttryck (Ur personalpolicy, juni 2011).

Denna tillgänglighetspolicy gäller för Ovanåkers kommuns organisation och verksamheter. Självklart finns det en politisk vilja att övriga/andra aktörer i Ovanåkers kommun också arbetar för att anpassa och utveckla förbättra möjligheterna för alla oavsett funktionsnedsättning.

Bakgrund

Syfte

Syfte med denna policy är att fastställa riktlinjer för kommunens verksamheter och bolag.

Avgränsning

Policyn avser kommunens verksamheter och lokaler.

Samarbete

I framtagandet av denna policy har dialog skett med det lokala pensionärsrådet och det lokala handikapprådet samt Astma- och allergiföreningen i Ovanåkers kommun. *Förteckning på föreningar som ingår i dessa råd (Se sid 6, bilagor).*

Handikapplan + allergiplan = sant

Under arbetet med att revidera Handikapplanen, 2006, tillkom uppdrag med att föra samman allergiplanen i samma dokument. Tidigare allergiplan ingår nu i denna tillgänglighetpolicy.

Utgångspunkter

För att en kommun ska kunna erbjuda medborgarna jämlika möjligheter behövs bland annat en politisk policy. En policy som systematiskt tar fasta på att göra samhället tillgängligt och delaktigt för alla. En sådan policy bör utgå från vissa grundläggande principer. Dessa är:

- **Att** ha FN:s standardregler som riktlinjer, d.v.s. FN:s Barnkonvention och Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- **Att** ha ett nära samarbete med handikapprörelsen.
- **Att** kommunen ska föregå med gott exempel genom en framåtsträvande tillgänglighetsplanering, kunskapspridning samt betona vikten av att standardreglerna efterlevs i alla verksamheter.

Genomförande och uppföljning

Policy är länken mellan styrkort och handlingsplan

Kommunens använder sig av balanserat styrkort som styrmodell. Styrkortet blir verktyget för att uppfylla ambitionsnivån i denna plan.

Tillgänglighetspolicyn är länken mellan styrkortets inriktningsmål och åtgärder. Policyn har ingen handlingsplan istället förs åtgärderna in i respektive bolag, nämnd och förvaltning och dess handlingsplaner utifrån styrkort.

"Ovanåkers kommun ska arbeta för en god folkhälsa och ge medborgarna stora möjligheter att vara delaktiga i kommunens utveckling samt få dem att känna ett gemensamt ansvarstagande för hela kommunen."

(Inriktningsmål medborgare/kund)

Sammanställning och uppföljning

Kommunens samtliga nämnder och bolag ansvarar för att:

- Ta fram vilka åtgärder som ska genomföras årligen utifrån denna policy och föra in i sina handlingsplaner.

Kommunstyrelsen ansvar för:

- Följa upp och sammanställa åtgärder som bolagen och nämnderna gjort. Detta sker årligen exempelvis i samband vid bokslut.
- Redovisa uppföljning i kommunfullmäktige och i årsredovisningen.

Tillgänglighetspolicy

Inom kommunens verksamheter följs lagkrav och nationella riktlinjer. Med denna tillgänglighetspolicy vill Ovanåkers kommunen tydliggöra ambitionsnivån och långsiktigt förbättra tillgängligheten. Inriktningarna inom policyn är uppdelad på två områden, 1. Kunskap och information och 2. Tillgänglighet i den fysiska miljön.

1. Kunskap och information

Kommunen ska arbeta för gott bemötande och likvärdig behandling för alla människor och funktionsnedsättningsperspektivet ska ingå som en självklar del i kommunens alla verksamheter.

Grundläggande kunskap ska finnas bland kommunens politiker och medarbetare om tillgänglighet, funktionsnedsättning, astma, allergi och överkänslighet.

Relevant kunskap gällande tillgänglighets och astma, allergi och överkänslighet ska finnas hos berörd personal särskilt de som arbetar med barn och ungdomar.

Den information kommunen producerar och förmedlar ska vara lättillgänglig och kommunen ska möjliggöra god kommunikation med medborgarna.

Kommunen bör beakta tillgänglighet- och allergiperspektiv vid upphandlingar och vid beslut i styrelser, bolag och nämnder.

2. Tillgänglighet i den fysiska miljön

Kommunen ska se till att den offentliga miljön på gator, torg, parker, lekparker och grönområden utformas och underhålls så att den kan användas av alla.

Kommunens offentliga lokaler ska ha tillgängliga allmännytor, från enkelt avhjälpta hinder till en allergianpassad städning.

Medarbetare bör undvika starka dofter bl.a. parfym och tobak.

Djurförbud råder i kommunens lokaler. Vid sammankomster där både pälsdjursallergiker och personer med ledarhund kan vistas samtidigt i lokalen, så har båda lika rätt men att det finns ett gemensamt intresse att lösa situationen till båda parter belåtenhet.

Kommunen har/ska ha förbud mot nötter, jordnötter och mandel i förskolor, skolor och idrottsanläggningar och i kommunens offentliga miljöer.

Åtgärder specificeras i nämnderna och bolagens handlingsplaner.

BILAGOR

Innehållsförteckning

1. DEFINITIONER.....	9
FUNKTIONSNEDSÄTTNING	9
HANDIKAPP	9
VAD ÄR TILLGÄNGLIGHET?	9
2.INTERNATIONELLA OCH NATIONELLA LAGAR OCH RIKTLINJER.....	10
UTGÅNGSPUNKTER OCH LAGKRAV	10
• <i>Lagar och regler som berör tillgänglighet:.....</i>	<i>10</i>
• <i>Regeringens strategi för funktionshinderpolitik.....</i>	<i>10</i>
• <i>FN:s standardregler.....</i>	<i>10</i>
• <i>FN:s konvention.....</i>	<i>10</i>
3.KUNSKAP, TIPS OCH INSPIRATION.....	11
KUNSKAP OCH VERKSAMHET	11
TILLGÄNGLIGA LOKALER	11
TILLGÄNGLIG INFORMATION OCH KOMMUNIKATION	11
ALLERGI OCH ÖVERKÄNSLIGHET	11
4.SAMLADE INTERNETKÄLLOR OCH HÄNVISNINGAR.....	12

Definitioner

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning kan se olika ut från person till person, omfattning och varaktighet varierar. En del har stora och långvariga svårigheter i det dagliga livet, medan andra har svårigheter enbart vid vissa tillfällen eller under en begränsad tid i livet.

Funktionsnedsättning kan vara t.ex. allergi och överkänslighet, rörelsehinder, syn- eller hörselskador, utvecklingsstörning eller ett psykiskt funktionshinder. [Mer om funktionsnedsättning.](#)

Handikapp

Med handikapp menas en begränsning eller förlust av möjligheterna att delta i samhällslivet på samma sätt som alla andra, då samhället inte är lika tillgängligt för alla.

Handikapp är således inte en egenskap hos den enskilde, utan ett förhållande mellan individen och omgivningen.

I vilken utsträckning funktionsnedsättning blir ett handikapp bestäms av individens funktionsnedsättning och den miljö som individen ställs inför. Detta innebär att den omgivande miljön avgör om en person i en viss situation är handikappad eller inte.

Samma funktionsnedsättning kan i en miljö/situation bli ett handikapp och i en annan miljö/situation behöver den således inte medföra något handikapp.

Vad är tillgänglighet?

Begreppet tillgänglighet definieras idag i ett betydligt bredare perspektiv än tidigare. Man pratar om fysisk, kommunikativ, psykosocial och kvalitativ tillgänglighet.

Fysisk tillgänglighet handlar om att göra hem, gator, offentliga miljöer osv. så att det blir anpassat för personer med funktionshinder.

Tillgänglig information och kommunikation innebär att både innehåll och mediet ger mottagaren möjlighet att ta till sig budskap.

Den psykosociala tillgängligheten handlar om bemötande och respekt för den individuella personen.

Förteckning

Lokala pensionärsrådet där ingår;

- PRO, Pensionärernas Riksorganisation
- SPF, Sveriges Pensionärsförbund
- SKPF, Svenska Kommunal Pensionärernas Förbund

Det lokala handikapprådet (HKR)

Föreningsrepresentanter från nedanstående föreningar ingår i handikapprådet:

- Reumatikerföreningen
- Hjärt- och lungföreningen
- Astma- och allergiföreningen

- Autismföreningen
- Parkinsonförbundet
- FUB, Föreningen för Utvecklingsstörda Barn, Ungdomar och Vuxna
- DHR, De Handikappades Riksförbund
- SRF, Voxnadalen (Synskadades Riksförbund)
- HRF, Hörselskadades Riksförbund
- NHR, Neurologiskt Handikappades Riksförbund
- Demensföreningen Bollnäs-Ovanåker

Internationella och nationella lagar och riktlinjer

Utgångspunkter och lagkrav

Kommunens tillgänglighetspolicy och arbete med tillgänglighetsfrågor utgår från följande lagar, regler och nationella strategier.

Lagar och regler som berör tillgänglighet:

- Regeringsformen,
- Kommunallagen,
- Plan- och bygglagen,
- Arbetsmiljölagen,
- Lagen om offentlig upphandling
- Vallagen
- Skollagen
- Socialtjänstlagen
- LSS - Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- Diskrimineringslag

Regeringens strategi för funktionshinderpolitik

Regeringens strategi för funktionshinderspolitiken 2011-2016.

I juni 2011 presenterade regeringen en strategi för hur funktionshinderspolitiken ska genomföras under en femårsperiod. Det är **nio** områden som det är särskilt fokus på.

1. Arbete
2. Utbildning
3. Trygghet
4. Hälsa
5. Tillgänglighet
6. Resa
7. Internet, kultur, tv, tidningar
8. Idrott
9. Domstolar och

FN:s standardregler

FN:s standardregler omfattar 22 olika regler. Dessa ställer både politiska och moraliska krav på alla i samhället: regeringen, myndigheter, kommuner, företag, organisationer med flera. Alla har ett ansvar för att FN:s standardregler blir verklighet. Områden pekats ut som är av avgörande betydelse för livskvaliteten och för möjligheter att nå full delaktighet och jämlikhet.

FN:s konvention

Sverige har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Europeiska kommissionen följer en funktionshindersstrategi som ska löpa från 2010-2020. Detta är en följd av att EU som institution har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Strategin ska vara ett led i arbetet att leva upp till konventionen. När en stat har ratificerat konventionen, d.v.s. åtagit sig att följa den, är den juridiskt bindande.

Kunskap, tips och inspiration

Kunskap och verksamhet

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta på lika villkor är det viktigt att verksamheten ses över. Det gäller sådant som processerna för planering och beslut inom organisationen men också aktiviteter som organisationen genomför. Läs mer på Handisams webbplats om personalpolicy, internutbildningar, verksamhetsplaner.

Tillgängliga lokaler

För att alla ska kunna besöka och arbeta i verksamheten är det viktigt att den fysiska tillgängligheten är god. Byggnaden, utformningen av rummen, inredning och utrustning måste vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Det innebär till exempel att det inte ska finnas några nivåskillnader som utestänger personer som använder rullstol, att det finns välplacerade skyltar med tydlig text så att personer med nedsatt syn kan hitta rätt i byggnaden och att det inte finns några växter som kan skapa problem för personer med allergi. (Handisam ¹)

Tillgänglig information och kommunikation

För att alla ska kunna vara i kontakt med kommunens verksamhet och ta del av era budskap är det viktigt att kommunikationen och informationen är tillgänglig. Det handlar bland annat om att använda ett klart och enkelt språk, ha en formgivning som underlättar läsningen och att informationen går att få i olika former, så kallade alternativa format. Till exempel se till att medarbetare känner till hur förmedlingstjänsterna för texttelefoni och bildtelefoni fungerar (Handisam²)

Allergi och överkänslighet

För människor med allergier innebär tillgänglighet att det ska vara möjligt att vistas i en miljö utan att drabbas av allergiska reaktioner. Detta innebär att luftkvaliteten i byggnader måste vara bra, att det finns möjlighet att undvika ämnen, material, växter och dofter som kan ge upphov till allergiska reaktioner eller besvära personer med överkänslighet. För människor med födoämnesintolerans och -allergi innebär tillgänglighet att det ska vara möjligt att få mat utan att drabbas av allergiska reaktioner och besvär och skada i magen. Det ska vara möjligt att få information om den mat som serveras och vid behov ska det finnas specialmat (Handisam). Läs mer

Se även allergirond i förskola/skola.

¹ Handisam - tillgängliga lokaler <http://handisam.se/gor-tillgangligt/Tillgangliga-lokaler/>

² Handisam – tillgänglighet och kommunikation <http://handisam.se/gor-tillgangligt/Tillganglig-information-och-kommunikation/>

Samlade Internetkällor och hänvisningar

Här redovisas hela adressen till källor och hänvisningar i löptext och fotnot.

Allergirond i skolan - Ett hjälpmedel för skolans egenkontroll av inommiljön

<http://www.astmaoallergiforbundet.se/asp/allergirond.asp> (2013-06-17)

Funktionsnedsättningar på Handisam

<http://handisam.se/gor-tillgangligt/Tillganglighet-och-funktionsnedsattning/> (2013-06-17)

Handisam checklista för lokaler

<http://www.handisam.se/Filer/Handisams%20filer/checklista-lokaler.pdf> (2013-06-17)

Handisam checklista för information

http://www.handisam.se/Filer/checklista_information2010.pdf (2013-06-17)

Handisam - tillgängliga lokaler

<http://handisam.se/gor-tillgangligt/Tillgangliga-lokaler/> (2013-06-17)

Handisam tillgänglighet och kommunikation

<http://handisam.se/gor-tillgangligt/Tillganglig-information-och-kommunikation/> (2013-06-17)

Rapport - Riv hindren

<http://handisam.se/Publikationer-och-press/Informationsmaterial/Om-Handisam1/Riv-hindren/> (2013-06-17)

Tillgänglighetsplan tätorter – hela adressen

<http://www.ovanaker.se/trafikgator/tillganglighetsplan.4.2d8118541343be71ea98000155799.html>
(2013-06-17)

Tillgänglighet i verksamhet på Handisam

<http://handisam.se/gor-tillgangligt/Tillganglig-verksamhet/> (2013-06-17)